

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

تکالیف مالیاتی شکل های اقتصادی

تهیه و تدوین :
معاونت امور کسب و کار
مدیریت خدمات مالیاتی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اتحادیه بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تکالیف مالیاتی شکل های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

- عنوان: تکالیف مالیاتی تشکل‌های اقتصادی
- گردآوری: معاونت کسب و کار، مدیریت خدمات مالیاتی اتاق تهران
- طراحی و تکثیر: روابط عمومی اتاق بازرگانی تهران
- تاریخ انتشار: تیرماه ۹۷

آنچه تشکل‌های اقتصادی از تکالیف مالیاتی باید بدانند

تشکل‌های اقتصادی اصولاً با هدف هماهنگ‌سازی در تعامل با نهادهای تصمیم‌ساز و حل و فصل مسائل صنفی، و اتخاذ سیاست‌ها و اقدامات مناسب در راستای تسهیل امور کسب و کار اعضاء تشکیل می‌شوند. با عنایت به منطق قانونی و اقتصادی و مالی مربوطه، تسهیلاتی در قوانین مالیاتی برای بهره‌مندی این تشکل‌ها پیش‌بینی گردیده است. با این وجود، بدیهی است که برخورداری از این تسهیلات مستلزم رعایت مقدمات قانونی توسط اداره‌کنندگان و مسئولین تشکل‌ها است. با وجود این، مراجعات مکرر مسئولین تشکل‌ها به این معاونت حاکی از لزوم بازتدوین و اطلاع‌رسانی تکالیف قانونی به مدیران و مسئولین تشکل‌های اقتصادی است.

با توجه به این ضرورت، مدیریت خدمات مالیاتی معاونت کسب و کار اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران، نوشته حاضر را تحت عنوان «آنچه تشکل‌های اقتصادی از تکالیف مالیاتی باید بدانند» تهیه و تدوین نموده است.

امید است، تکالیف قانونی مذکور در این نوشتار، نیاز مدیران تشکل‌های اقتصادی درمراجعه به مراجع گوناگون را مرتفع نموده و امکان حداکثر بهره‌مندی از مزایای قانونی مالیاتی را برای این عزیزان فراهم آورد.

روند کلی وضع مقررات موضوعه:

به موجب بند «ی» ماده ۱۳۹ قانون مالیات های مستقیم:

«کمک ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی و همچنین حق عضویت اعضاء مجامع حرفه ای، احزاب و انجمن ها و تشکل های غیر دولتی که دارای مجوز از مراجع ذیربط باشند و وجوهی که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق الزحمه اعضاء آنها کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می شود، از پرداخت مالیات معاف است.»

با این وجود، از آنجا که بسیاری از مسئولین تشکل ها به دلیل سوء برداشت از مفاد حکم قانونی فوق متحمل معضلات مالیاتی گردیده اند، ضرورت اطلاع رسانی موثر و مکرر به نحو مقتضی در الزام رعایت موارد ذیل به مسئولین تشکل های یاد شده به شدت احساس و توصیه می گردد:

۱. قانونگذار «تشکل های غیر دولتی» یا «مجامع حرفه ای»، «احزاب»، «انجمن ها» را از مالیات معاف ندانسته، بلکه صرفاً «کمک ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی و همچنین حق عضویت اعضاء» و «وجوهی که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق الزحمه اعضاء تشکل کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می شود» را از مالیات معاف نموده است، بدین ترتیب درآمد آن دسته از فعالیتهای انجمن ها و تشکل ها که خارج از محدوده مصرح مذکور باشد، مشمول معافیت بند «ی» ماده ۱۳۹ ق. م. م. نخواهد بود.

۲. به موجب تبصره ۳ ماده ۱۳۹ ق م م، تصویب آیین نامه اجرایی موضوع این ماده به توسط هیات وزیران پیش بینی گردیده است، آیین نامه مزبور در تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۷ تحت شماره ۵۳۴۵۶/ت/۲۷۲۵۷ ه به تصویب رسیده است.

۳. به موجب ماده ۱۰ آیین نامه مزبور در رابطه با معافیت موضوع بند « ی » ماده ۱۳۹ ق م م :

« مجامع حرفه ای ، احزاب و انجمن ها و تشکل های غیر دولتی مکلفند، مجوز صادر شده از مراجع ذی ربط را جهت استفاده از معافیت مقرر موضوع بند « ی » ماده مذکور به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند . »

۴. به موجب ماده ۱۵ آیین نامه مزبور :

« اشخاص موضوع ماده ۱۳۹ مکلف به انجام سایر تکالیف مربوط از جمله تسلیم به موقع اظهار نامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیات‌های مستقیم خواهند بود . »

۵. به موجب تصویب نامه هیات وزیران در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۸ به شماره ۲۴۲۸۹۵/ت ۴۸۵۲۴ ه ، عبارت « و کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث » از متن ماده ۱۵ حذف گردیده است . با وجود این ، ذکر این نکته ضروری است که علیرغم این اصلاحیه ، تکلیف کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث به موجب مقررات قانون مالیات‌های مستقیم کماکان برای اشخاص موضوع ماده ۱۳۹ ق م م برقرار می باشد .

۶. در ماده ۱۶ تصویب نامه شماره ۵۳۴۵۶/ت ۲۷۲۵۷ ه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۷ مورد ذیل تصریح گردیده است :

« عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم و آیین نامه اجرایی آن از سوی اشخاص موضوع بند های ماده ۱۳۹ ق م م ، در هر سال مالی موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد . »

۷. به موجب تصویب نامه مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۸ به شماره ۲۴۲۸۹۵/ت ۴۸۵۲۴ ه ، ماده

۱۶ آیین نامه اجرایی شماره ۵۳۴۵۶/ت/۲۷۲۵۷ ه به شرح ذیل اصلاح گردیده است :
ماده ۱۶- تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر و رعایت مقررات این آیین نامه شرط
برخورداری از معافیت مالیاتی است .

۸. به موجب تصویب نامه شماره ۶۲۴۰۰/ت ۵۰۲۱۷ ه مورخ ۱۳۹۳/۶/۴ هیات
وزیران مواد ۱۵ و ۱۶ آیین نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۱۳۹ به شرح ذیل اصلاح گردیده
است :

ماده ۱۵- اشخاص موضوع ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون مالیات های مستقیم مصوب
۱۳۸۰ حسب مورد مکلف به تسلیم به موقع اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و یا
حساب درآمد و هزینه طبق مقررات قانون مالیات های مستقیم خواهند بود .

ماده ۱۶ - عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون مذکور و
همچنین عدم تسلیم اظهارنامه از سوی اشخاص موضوع بند های ماده یادشده از تاریخ لازم
الاجرا شدن قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (: سال ۱۳۹۰) در
هرسال مالی موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد .

۹. به موجب بخشنامه شماره ۲۰۹۴۴/۲۰۰/ص مورخ ۱۳۸۹/۷/۱۷، صرفاً وجوه
دریافتی از اعضاء تحت عنوان حق عضویت مشمول مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

نتیجه گیری:

● با استناد به موارد فوق ، تکالیف مالیاتی تشکلهای از منظر برخورداری
از معافیت موضوع بند ی ماده ۱۳۹ ق م م به شرح ذیل قابل تبیین است :
الف) کلیه تشکلهای موظف به تشکیل پرونده مالیاتی در اداره امور
مالیاتی مربوطه هستند.

ب) معافیت مالیاتی تشکل‌ها منحصر به «کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی»، «حق عضویت» و «وجوهی است که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق الزحمه اعضاء تشکل کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می‌شود». بنابراین سایر درآمدهای تشکل‌ها مشمول معافیت موضوع بند ی ماده ۱۳۹ ق م م نخواهد بود

ج) تسلیم مجوز صادره از مرجع ذیربط، شرط لازم جهت برخورداری تشکل‌ها از معافیت موضوع بند ی ماده ۱۳۹ می‌باشد.

د) کلیه تشکل‌ها مشمول رعایت تمامی تکالیف مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم می‌باشند

ه) شرط لازم جهت برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع بند ی ماده ۱۳۹ ق م م از ابتدای سال ۱۳۸۹، تسلیم به موقع اظهارنامه مالیاتی و ترازنامه و حساب سود و زیان می‌باشد.

و) صرفاً حق عضویت دریافتی از اعضاء خارج از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده است.

ز) با عنایت به ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم، در صورتیکه تشکل‌ها مبادرت به تاسیس آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد، یا باشگاه‌ها و موسسات ورزشی می‌کنند به منظور برخورداری از معافیت می‌باید مجوزهای مربوطه را از مراجع ذیربط اخذ نمایند.

ح) به موجب بند ل ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم، «فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی، و قرآنی (دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذیربط)، فرهنگی و هنری که به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می‌شوند،

از پرداخت مالیات معاف است.»

در خاتمه توصیه می شود، مدیران تشکل های اقتصادی، در مواعد برگزاری مجامع عمومی یا دستور انتخابات هیات مدیره، نسبت به بازرسی رعایت موارد فوق در تشکل مربوطه امعان نظر داشته و به صورت متناوب نسبت به اخذ گواهی موضوع ماده ۲۳۵ قانون مالیات های مستقیم اقدام نمایند.

ضمایم:

● بند «ی» ماده ۱۳۹ قانون مالیات های مستقیم

ی) کمکها و هدایای دریافتی نقدی و غیر نقدی و همچنین حق عضویت اعضای مجامع حرفه ایی، احزاب و انجمنها و تشکل های غیر دولتی که دارای مجوز از مراجع ذیربط باشند و وجوهی که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق الزحمه اعضا آنها کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می شود، از پرداخت مالیات معاف است.

● ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۳۹ قانون مالیات های

مستقیم

ماده ۱۰ - مجامع حرفه ای، احزاب و انجمنها و تشکل های غیردولتی مکلفند مجوز صادر شده از مراجع ذیربط را جهت استفاده از معافیت مقرر موضوع بند (ی) ماده مذکور به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

● ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۳۹ قانون مالیات های

مستقیم

ماده ۱۵ - اشخاص موضوع ماده (۱۳۹) اصلاحی مکلف به انجام سایر تکالیف مربوط از جمله تسلیم به موقع اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیات های مستقیم خواهند بود.

● تصویب نامه شماره ۲۴۲۸۹۵/ت/۴۸۵۲۴ مورخ تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۸ هیات

وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۲۶-۵-۱۳۹۳ به پیشنهاد شماره ۱۵۰۸۱۲-۱ مورخ ۱۲-۱۱-۱۳۹۲ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد تبصره (۳) ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰- تصویب کرد:

مواد (۱۵) و (۱۶) آیین نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰- موضوع تصویب نامه شماره ۵۳۴۵۶/ت/۲۷۲۵۷ هـ مورخ ۷-۱۲-۱۳۸۱ و اصلاحیه آن موضوع تصویب نامه شماره ۲۴۲۸۹۵/ت/۴۸۵۲۴ هـ مورخ ۸-۱۲-۱۳۹۱ و ماده (۱۷) الحاقی موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۶۷۶۶/ت/۴۱۲۹۲ هـ مورخ ۹-۸-۱۳۸۹ به شرح زیر اصلاح می‌شوند:

ماده (۱۵)- اشخاص موضوع ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰- حسب مورد مکلف به تسلیم به موقع اظهار نامه و ترازنامه و حساب سود و زیان یا حساب درآمد و هزینه حسب مورد طبق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم خواهند بود.

ماده (۱۶)- عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مذکور و همچنین عدم تسلیم اظهار نامه از سوی اشخاص موضوع بندهای ماده یاد شده از تاریخ لازم الاجراء شدن قانون برنامه پنجساله توسعه جمهوری اسلامی ایران، در هر سال مالی موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد.

این اصلاحیه از تاریخ ۱-۱-۱۳۹۰ لازم الاجراء می‌باشد و با حذف الزام به تسلیم اظهار نامه نسبت به پرونده مالیاتی عملکرد سال ۱۳۸۱ تا پایان سال ۱۳۹۰ مودیان که پرونده آنها قابلیت طرح در مراجع موضوع ماده (۲۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم، هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی، شورای عالی مالیاتی و هیأت موضوع ماده (۲۵۱) مکرر قانون مزبور باشد نیز جاری

خواهد بود.

ماده (۱۷) - آن قسمت از درآمد موقوفات عام که مطابق فصل پنجم این آیین نامه در دوره مالی مربوط به تحصیل درآمد به مصرف نرسیده باشد، پس از انقضای سال مالی تحصیل درآمد نیز قابل مصرف در امور مذکور در بند (ح) ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۸۰ - خواهد بود. در غیر این صورت طبق مقررات قانونی مربوط مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره - آن قسمت از درآمد اشخاص مذکور که به مصرف غیر امور مذکور در این ماده برسد، در سال عملکرد رسیدگی مربوط که مصرف غیر امور مزبور شده است به درآمد مشمول مالیات اضافه و مبنای محاسبه مالیات قرار می گیرد.

● ماده ۱۶ تصویب نامه شماره ۵۳۴۵۶/ت/۲۷۲۵۷ ه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۷ هیات

وزیران

ماده ۱۶ - عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم و این آیین نامه از سوی اشخاص موضوع بندهای ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون یادشده، در هر سال مالی موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد.

● ماده ۱۶ تصویب نامه شماره ۲۴۲۸۹۵/ت/۴۸۵۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۸ هیات

وزیران

ماده ۱۶ - در ماده (۱۰)، واژه «معافیت» به عبارت «نرخ صفر مالیاتی» اصلاح می شود.

● ماده ۱۵ و ۱۶ تصویب نامه شماره ۶۲۴۰۰/ت ۵۰۲۱۷ هـ مورخ ۱۳۹۳/۶/۴

هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۲۶-۵-۱۳۹۳ به پیشنهاد شماره ۱۵۰۸۱۲-۱ مورخ ۱۲-۱۱-۱۳۹۲ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد تبصره (۳) ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰- تصویب کرد:

مواد (۱۵) و (۱۶) آیین نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰- موضوع تصویب نامه شماره ۵۳۴۵۶/ت ۲۷۲۵۷ هـ مورخ ۷-۱۲-۱۳۸۱ و اصلاحیه آن موضوع تصویب نامه شماره ۲۴۲۸۹۵/ت ۴۸۵۲۴ هـ مورخ ۸-۱۲-۱۳۹۱ و ماده (۱۷) الحاقی موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۶۷۶۶/ت ۴۱۲۹۲ هـ مورخ ۹-۸-۱۳۸۹ به شرح زیر اصلاح می شوند:

ماده (۱۵)- اشخاص موضوع ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰- حسب مورد مکلف به تسلیم به موقع اظهار نامه و ترازنامه و حساب سود و زیان یا حساب درآمد و هزینه حسب مورد طبق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم خواهند بود.

ماده (۱۶)- عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مذکور و همچنین عدم تسلیم اظهار نامه از سوی اشخاص موضوع بندهای ماده یاد شده از تاریخ لازم الاجراء شدن قانون برنامه پنجساله توسعه جمهوری اسلامی ایران، در هر سال مالی موجب محرومیت از معافیت مقرر در آن سال خواهد شد.

این اصلاحیه از تاریخ ۱-۱-۱۳۹۰ لازم الاجراء می باشد و با حذف الزام به تسلیم اظهار نامه نسبت به پرونده مالیاتی عملکرد سال ۱۳۸۱ تا پایان سال ۱۳۹۰ مودیان که پرونده آنها قابلیت طرح در مراجع موضوع ماده (۲۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم، هیأت‌های حل اختلاف

مالیاتی، شورای عالی مالیاتی و هیأت موضوع ماده (۲۵۱) مکرر قانون مزبور باشد نیز جاری خواهد بود.

● بخشنامه شماره ۲۰۹۴۴/۲۰۰/ص مورخ ۱۳۸۹/۷/۱۷

نظر به اینکه در رابطه با اجرای مقررات قانون مالیات بر ارزش افزوده توسط انجمن های صنفی و مجامع حرفه ای سوالاتی مطرح و اخیراً نیز اظهارنظرهای متفاوتی از طرف مسئولین محترم امور اقتصادی و دارایی از طریق رسانه های عمومی منتشر شده است، لذا به منظور وحدت رویه مقرر می دارد:

کلیه انجمن های صنفی، مجامع حرفه ای و دیگر تشکل های قانونی واجد شرایط ثبت نام و مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلفند، در صورت عرضه کالا و یا ارائه خدمات نسبت به انجام تکالیف مقرر قانونی از جمله درج مالیات و عوارض ذیل صورتحساب های صادره، مطالبه و وصول آن از مشتریان اقدام و سپس وفق مقررات قانونی اظهارنامه های مالیاتی موضوع ماده (۲۱) قانون فوق الذکر را تسلیم و همزمان مالیات های متعلقه را پس از کسر مالیات های پرداختی قابل کسر به حساب های سازمان امور مالیاتی واریز نمایند. در این چارچوب صرفاً وجوه دریافتی از اعضاء تحت عنوان حق عضویت مشمول مالیات و عوارض موضوعه نخواهد بود.

بدیهی است کلیه خریداران کالا و خدمات از جمله انجمن های صنفی و مجامع حرفه ای و تشکل های قانونی موظفند هنگام خرید کالا و خدمات از مودیان مشمول اجرای قانون نسبت به پرداخت مالیات و عوارض مندرج در صورتحساب های صادره اقدام نمایند.

پایان